

**діалог
безпеки**

ПРОТОКОЛ

засідання Регіональної платформи «Діалог безпеки» у Дніпропетровській області

Дата проведення: 25 лютого 2021 р.

м. Дніпро

Місце проведення: Правовий клуб «Правокатор», м. Дніпро, вул. Жуковського, 21 А, оф.4

Час проведення: 11.00-14.00

Учасники засідання, представники територіальної громади, а також наступних організацій (служб, відомств):

- Управління СБ України у Дніпропетровській області;
- Державна прикордонна служба України (представник у Дніпропетровській області);
- Військова служба правопорядку ЗС України;
- Головне управління НП України у Дніпропетровській області;
- Управління дотримання прав людини НП України;
- Головне управління ПП України у Дніпропетровській області;
- Координато регіональної платформи «Діалог безпеки» у Дніпропетровській області;
- Директор правового клубу «PRAVOKATOR»;
- Громадська організація "Відкриті двері";
- Благодійна організація Благодійний фонд «Громадське здоров'я».

Регіональний координатор

Крупій О.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Загальна інформація про ініціативу «Ефективна співпраця громадянського суспільства з безпековими службами в Україні» і Регіональну платформу «Діалог безпеки».
2. Розгляд основного питання засідання «Безпека затриманих осіб та працівників правоохоронних органів при здійсненні заходів, які передбачають обмеження свободи громадян»
3. Формування переліку проблемних моментів та пропозицій щодо їх вирішення
4. Формування пропозицій, які можуть вирішити проблеми озвучені вище.
5. Узгодження протоколу установчої зустрічі.

РОЗГЛЯД ПИТАНЬ:

ВСТУП / ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. По першому питанню порядку денного:

Загальна інформація про ініціативу «Ефективна співпраця громадянського суспільства з безпековими службами в Україні» і Регіональну платформу «Діалог безпеки».

Слухали:

Оксану Крупій, яка презентувала ініціативу «Ефективна співпраця громадянського суспільства з безпековими службами в Україні» і Регіональну платформу «Діалог безпеки». Коротко розповіла про цілі та задачі проекту та мету засідання.

2. По другому питанню порядку денного:

Розгляд основного питання засідання «Безпека затриманих осіб та працівників правоохоронних органів при здійсненні заходів, які передбачають обмеження свободи громадян».

Слухали:

Оксану Крупій, яка озвучила три питання для визначення проблем та напрацювання шляхів вирішення зазначених проблем.

1. Затримання осіб за підозрою у вчиненні злочину або у порядку, установленому Кодексом України про адміністративні правопорушення. Фіксація часу та місця фактичного затримання;
2. Належний облік фактів затримання осіб та виконання вимог статті 209 КПК України;
3. Проблеми при інформуванні центрів безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб.

Виступили:

По першому питанню.

Обговорення цього питання показало, що представниками безпекових служб висловлено чітке розуміння підстав затримання осіб за підозрою у вчиненні злочину та у порядку, встановленому Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Водночас, засідання Регіональної платформи засвідчило, що безпекові служби та громадськість мають різну позицію в частині моменту фактичного затримання.

Так, представники безпекових служб вважають, що фактичне затримання починається з моменту висловлення наказу та/або застосування до особи заходів примусу.

Окрім того, загальна думка представників цих служб зводиться до того, що у разі, коли особа на вимогу працівника правоохоронного органу добровільно погоджується прибути до визначеного ним місця, то згідно з чинним законодавством така процедура не вважається затриманням. У такому випадку особа вважається запрошеною для надання пояснень та/або участі у процесуальних діях.

У свою чергу, представники громадськості, які беруть участь у діяльності Регіональної платформи зазначили, що затриманням вважається добровільне прибуття особи до відповідного місця під контролем працівника (працівників) правоохоронних органів у разі наявності обставин, визначених частиною 1 статті 208 КПК України, оскільки вона погоджується на такі дії усвідомлюючи, що у разі висловлення відмови до неї може бути застосовано заходи примусу.

Під час дискусії співробітники силових структур неодноразово зазначали про можливість затримання особи для «з'ясування обставин», що фактично є «прихованим затриманням».

Окрім того, представники силових структур вказали, що у практичній площині виникають певні труднощі під час розуміння таких правових конструкцій, як «безпосередньо після вчинення злочину» та «щойно вчинила злочин», оскільки на законодавчому рівні немає уточнень щодо часу, який повинен минути з моменту вчинення кримінального правопорушення.

У ході дискусії було вказано, що таке формулювання позбавляє можливості затримати особу, яка була викрита у вчиненні кримінального правопорушення після здійснення низки слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій, тому що у такому випадку буде відсутня необхідна умова для здійснення затримання у порядку ст. 208 КПК України: «безпосередньо після вчинення злочину» або «щойно вчинила злочин».

За результатами обговорення цього питання Регіональною платформою надано пропозицію щодо необхідності внесення змін до статті 208 Кримінального процесуального кодексу України в частині визначення підстав для затримання, а саме конкретизувати поняття - «безпосередньо після вчинення злочину» та «щойно вчинила злочин».

Окрім того, висловлена позиція, що законодавцям необхідно розглянути можливість зміни самого механізму затримання та надати надання повноважень правоохоронним органам проводити затримання підозрюваних у вчиненні тяжких та особливо тяжких злочинів без врахування часу, який пройшов після його вчинення, з одночасним повідомленням прокурора та слідчого судді про цей факт та надання строку для невідкладного доставлення такої особи до суду для вирішення питання про законність затримання та обрання запобіжного заходу. Такий механізм сприятиме оперативності розслідування кримінального провадження, усуватиме можливість винної особи переховуватися від органів досудового розслідування та/або суду; знищити, сховати або спотворити будь-яку із речей чи документів, які мають істотне значення для встановлення обставин кримінального правопорушення; незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні; перешкоджати кримінальному провадженню іншим чином.

По другому питанню:

У ході обговорення цього питання безпековими органами висловлено, що мають місце проблеми при затриманні осіб у стані алкогольного/наркотичного сп'яніння.

Вказана проблема виникла через не врегулювання на законодавчому рівні питань щодо ідентифікації таких осіб, оскільки досить часто вони не можуть повідомити свої анкетні та інші дані для складання протоколу про затримання та вчинення адміністративного правопорушення. Також такий стан затриманих унеможливує належне роз'яснення уповноваженими службовими особами їм процесуальних прав, у тому числі права на захист. Особливо актуальним це питання є при затриманні особи у порядку Кодексу України про адміністративні правопорушення, час затримання обмежений трьома годинами.

Учасники платформи висловили пропозицію, визначити у законодавстві механізм ідентифікації осіб, які після затримання не повідомляють свої анкетні дані.

Окрім того, всі учасники Регіональної платформи вказали, що актуальним є питання запровадження механізму затримання особи, яка перебуває у стані алкогольного та наркотичного сп'яніння, до повного витверезіння з подальшим складанням документів про вчинення адміністративного правопорушення. Також визначено, що досить часто звільнення особи, яка перебуває у такому стані може загрожувати її життю та здоров'ю. Для таких цілей, до прикладу, могли б використовуватись кімнати для доставлених та затриманих, однак на цей час внаслідок невідповідності встановлених норм, вони функціонують не у всіх відділах та відділеннях поліції області.

Окремо представниками ЗСУ висловлена позиція, що вони не є уповноваженими особами у розумінні статті 208 КПК України, оскільки в своїй діяльності керуються відомчими актами та посадовими інструкціями, в яких відсутнє визначення такого поняття.

У контексті цього питання учасники Регіональної платформи вказали на відсутність у чинному КПК України чіткого законодавчого переліку «уповноважених службових осіб».

Однак, на думку учасників, необхідність чіткого законодавчого закріплення поняття та переліку уповноважених службових осіб на затримання обумовлене тим, що у подальшому ставиться під сумнів законність здійснення такого затримання, а отже, і допустимість доказів, отриманих під час огляду одягу та речей, обшуку затриманого, вилучення в нього знарядь злочину тощо.

Учасниками Регіональної платформи висловлена спільна позиція щодо врегулювання у законодавстві, зокрема у статті 3 КПК України, хто відноситься до уповноваженої службової особи, а також визначити це у відомчих документах та посадових інструкціях.

По третьому питанню:

Представники безпекових служб вказали на наявність проблем з прибуттям захисників в нічний час до затриманих.

Також учасники зустрічі озвучили проблему, яка наявна при інформуванні центрів про випадки адміністративного затримання. Так, відповідно до статті 261 КУпАП уповноважена особа, які здійснила адміністративне затримання має право не повідомляти центр про факт затримання, якщо особа захищає себе особисто або залучила іншого адвоката. Безпекові органи вказали, що відсутнє роз'яснення про порядок підтвердження інформації, що затримана особа виявила бажання захищати себе особисто. Ця ситуація призводить до необґрунтованих звинувачень співробітників силових структур в порушенні права на правову допомогу.

Регіональною платформою запропоновано напрацювати загальнодержавний механізм фіксації фактів відмов від призначеного захисника центрами БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання.

Регіональною платформою указано, що у статті 213 КПК України міститься неконкретне формулювання щодо часу інформування центрів про затримання осіб. У частині 5 цієї статті вказано, що уповноважена службова особа, яка здійснила затримання, зобов'язана негайно повідомити про це орган (установу), уповноважений законом на надання безоплатної вторинної правової допомоги. На практиці наявні випадки, що різні безпекові служби, навіть різні відділи та відділення однієї структури, трактують по різному формулювання «негайно», що у свою чергу створює передумови для порушення права на захист.

За результатами обговорення цього питання, Регіональною платформою надано пропозицію щодо необхідності внесення до Кримінального процесуального кодексу України змін в частині конкретизації часу, упродовж якого уповноважена службова особа повинна поінформувати Регіональний центр про затримання.

Також представниками управління дотримання прав людини Національної поліції України висловлена пропозиція щодо запровадження автоматичного повідомлення центрів про випадки затримання осіб при складанні протоколу про затримання за допомогою електронних засобів.

**Протокол засвідчується підписами координатора Регіональної платформи
25 лютого 2021 року**

№	ПІБ	Підпис	Назва служби (організації), яку представляє учасник зустрічі
	Крупій О. В.		Координатор Регіональної платформи в Дніпропетровській області
	Лось І. Г.		Секретар засідання ГО "Відкриті двері"